

شناسایی و تحلیل عوامل مؤثر بر نهادینه‌سازی فرهنگ محیط زیستی در ورزش

کیومرث مولادوست^{۱*}، مهنا شاهمرادی^۲

- ۱- گروه مدیریت کشاورزی، دانشکده علوم کشاورزی و صنایع غذایی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات تهران، ایران
 ۲- گروه ترویج و آموزش کشاورزی، دانشکده کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران

نوع مقاله: پژوهشی تاریخ دریافت: شهریور ۱۴۰۰ تاریخ پذیرش: آذر ۱۴۰۰

چکیده

مطالعه حاضر با هدف شناسایی عوامل مؤثر بر نهادینه‌سازی فرهنگ محیط‌زیستی در ورزش به روش ترکیبی (متوالی-اکتشافی)، در دو گام کیفی و کمی انجام شده است. نخست به‌منظور شناسایی عوامل اثرگذار، از روش کیفی بهره‌گرفته شد. جامعه مورد مطالعه در بخش کیفی را صاحب‌نظران حوزه ورزش و محیط‌زیست (کارشناسان کمیته‌های تخصصی ورزش و محیط زیست، کمیته ملی المپیک و سازمان حفاظت محیط‌زیست) تشکیل دادند که با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند ۲۵ نفر از آنان به عنوان نمونه مورد مطالعه قرار گرفتند. گردآوری داده‌ها با مصاحبه‌های نیمه‌ساختارمند تا زمان رسیدن به اشباع داده صورت گرفت. تجزیه و تحلیل محتوای مصاحبه‌های میدانی نیز با استفاده از روش تحلیل محتوا با رویکرد استقرایی، انجام شد. در گام دوم (رویکرد کمی) اثر عوامل مختلف بر نهادینه‌سازی فرهنگ محیط‌زیستی در ورزش ارزیابی شد. جامعه آماری در بخش کمی شامل کارکنان دولت، اساتید دانشگاه، دانشجویان و سایر مشاغل مرتبط بودند که با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی ساده تعداد ۴۱۲ نفر از آنان به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده‌ها، پرسشنامه محقق‌ساخته بود. بررسی روایی- صوری و محتوایی پرسشنامه با نظرخواهی از صاحب‌نظران و پایایی آن با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ($0.7 \leq \alpha$) مورد تأیید قرار گرفت. تجزیه و تحلیل داده‌ها با نرم‌افزار SPSS22 انجام شد. براین اساس نتایج به‌دست آمده چهار عامل انگیزشی- حمایتی، حکومتی- مدیریتی، فرهنگی- اجتماعی و سیاستی- حمایتی شناسایی شد که در مجموع ۶۶/۶۵٪ واریانس نهادینه‌سازی فرهنگ محیط‌زیستی در ورزش کشور را تبیین می‌کند. به علاوه، رسانه به سبب نقش مهمی که در اطلاع‌رسانی، گفتمان‌سازی جامعه و تأثیر بر افکار عمومی دارد، باید به عنوان یکی از اولویت‌های اصلی نهادینه‌سازی فرهنگ محیط‌زیست در ورزش، مدنظر باشد.

واژگان کلیدی: محیط‌زیست و ورزش، ورزش و فرهنگ، نهادینه‌سازی فرهنگ محیط‌زیست

مقدمه

در طول ۵۰ سال گذشته، بیش از ۱۱ هزار حادثه به دلیل بلایای آب و هوایی، اقلیمی و خطرات مربوط به تخریب محیط‌زیست و تهدیدات ناشی از تغییرات آب و هوایی به وقوع پیوسته است که منجر به مرگ دو میلیون نفر و بروز سه تریلیون و ۶۰۰ میلیارد دلار خسارت اقتصادی شده است (World Meteorological Organization, 2020). از این‌رو، با توجه به بحران‌های محیط‌زیستی فزاینده‌ای آلودگی و گرمایش زمین و آسیب‌های محیط‌زیستی و خطرات مرتبط با تغییرات آب و هوایی، مانند؛ افزایش سطح آب دریاها، خشکسالی، از بین رفتن تنوع‌زیستی و تخریب اکوسیستم‌ها که کل کره زمین با آن مواجه شده است، اهمیت ترویج و اجرای اقدامات مؤثر در راستای حفظ و پایداری محیط‌زیست بیش از پیش برجسته شده است (Giulianotti et al., 2018 Dai & Menhas, 2020; Triantafyllidis & Darvin, 2021). در این بین ورزش و رویدادهای ورزشی به عنوان بخشی از این بحران پیچیده، از مسئولیت حفاظت از محیط‌زیست مصون نمی‌باشد (Bunds & Casper, 2018). اگر چه مطالعات محدودی در خصوص بررسی تأثیر ورزش بر محیط‌زیست و تغییرات آب و هوایی انجام شده است، با این حال با توجه به شدت و سرعت وقوع بحران‌های محیط‌زیستی، پرداختن به این موضوع اجتناب‌ناپذیر می‌باشد (Ličen & Jedlicka, 2020). ورزش در فرهنگ و جامعه در هم تنیده شده و قابلیت آن را دارد که محیط‌زیست و توسعه پایدار را تحت تأثیر قرار دهد (Yarmoliuk, 2019). همچنین رویدادهای ورزشی با توجه به محبوبیت فزاینده‌ای که در بین جوامع دارند، می‌توانند مکانیزمی برای تشویق ارزش‌های فرهنگی در راستای مسئولیت‌پذیری اجتماعی در برابر محیط‌زیست باشند (Campillo-Sánchez et al., 2021; Triantafyllidis & Darvin, 2021). بر این اساس امروز در سایه رویکردهای جهانی به مسأله محیط‌زیست و مفهوم پایداری، ورزش و رویدادهای ورزشی نیز می‌تواند زمینه‌ساز ترویج و اشاعه فرهنگ دوستدار محیط‌زیست تلقی گردند. در این راستا نقش کلیدی نهادهای ورزشی مختلف در کاهش اثرات منفی بر محیط‌زیست و مشارکت در ابتکارات

پایداری محیط‌زیست، مورد توجه قرار گرفته است (Trail & McCullough, 2020). تلاش در جهت بهره‌وری انرژی، استفاده از انرژی سبز، حذف پلاستیک و کاهش مصرف سوخت‌های فسیلی بخشی از اقدامات مدیریت ورزشی پایدار می‌باشد (Ličen & Jedlicka, 2020). همچنین طی سال‌های گذشته، اقدامات متعددی همچون توسعه منشورها و تعهدات، میزبانی اجلاس‌ها و کنفرانس‌ها و ایجاد برنامه‌های آموزشی مشترک، در جهت گنجاندن مسائل محیط‌زیستی در ورزش انجام شده است. اولین اقدام رسمی کمیته بین‌المللی المپیک (IOC) در جهت توسعه محیط‌زیست پایدار، تنظیم توافق‌نامه‌ای «پیمان زمین» در سال ۱۹۹۲ بود (Cantelon & Letters, 2000). علاوه بر این، منشور ورزش اروپا در سال ۱۹۹۲، مجموعه‌ای از اصول مشترک مربوط به محیط‌زیست پایدار در ورزش را ارائه کرد. در ماده ۱۰ این منشور آمده بود که ورزش باید «بر اساس اصول توسعه پایدار و مدیریت متوازن محیط زیست انجام شود» (European Sports Charter, 1992). در سال ۱۹۹۴ کمیته بین‌المللی المپیک و برنامه محیط زیست سازمان ملل متحد (UNEP) توافق‌نامه‌ای همکاری مشترک در راستای افزایش آگاهی و آموزش محیط‌زیست امضا کردند (Mallen et al., 2011). در سال ۱۹۹۵ کمیته بین‌المللی المپیک، «کمیسیون ورزش و محیط‌زیست» را راه‌اندازی کرد که میزبان اولین کنفرانس جهانی ورزش و محیط‌زیست بود. پس از آن در سال ۱۹۹۶ کمیته بین‌المللی المپیک، با بیان مسؤلیت ویژه خود در قبال مسائل محیط‌زیستی، ارتقاء توسعه پایدار در ورزش و برگزاری مسابقات المپیک بر اساس آن، بر اهمیت پایداری محیط‌زیست تأکید نمود (Ogunrinde, 2018). بر این اساس محیط‌زیست به عنوان رکن سوم منشور المپیک در کنار ورزش و فرهنگ قرار گرفت (Giulianotti et al., 2018). در سال ۲۰۰۳ پروژه جهانی بازی‌های المپیک آغاز به کار کرد. هدف این پروژه بزرگ ایجاد، اندازه‌گیری و گزارش تعهدات حفاظت از محیط‌زیست بازی‌های المپیک بود. به‌طور خاص، این برنامه تأثیر بازی‌ها را با استفاده از شاخص‌های محیط‌زیستی مانند نظارت بر کیفیت هوا و آب اندازه‌گیری می‌کند. جهش دیگری در توسعه برنامه‌های

(2019)، اما هنوز جزئیاتی در خصوص عوامل مؤثر بر آن و چگونگی اجرای آن در جامعه ارائه نشده است. اگرچه ورزش به عنوان یکی از عوامل زمینه‌ساز توسعه پایدار (United Nations, 2015) و حفظ محیط زیست همواره مورد توجه بوده است. یافته‌های مطالعات اخیر در حوزه‌های ورزش و توسعه پایدار نیز بر نقش رویدادهای ورزشی به عنوان یک مکانیزم قدرتمند در راستای ارتقاء اقدامات توسعه پایدار و اقدامات مرتبط با آن تأکید دارند (Trail & McCullough, 2020). با این حال، تحقیقات دانشگاهی محدودی در مورد محیط‌زیست و ورزش انجام شده است (Bunds & Casper, 2018). اندک مطالعات موجود بر مسؤلیت اجتماعی شرکت‌ها در ورزش (Trendafilova et al., 2013; Millington et al., 2019; Sapkota & Casper & Pfahl, 2021)، محافظت محیطی (Neupane, 2021)، پایداری در ورزش و گردشگری (Millington et al., 2021; Millington & Wilson, 2016; Casper et al., 2014) و مدیریت رویدادهای ورزشی (Babiak & Trendafilova, 2011; Sonnenfeld, 2015) متمرکز بوده‌اند. تعداد اندکی از مطالعات نیز بر همکاری مشترک و اقدامات نهادهای منطقه‌ای و محلی در جهت بهره‌برداری از ورزش به عنوان ابزاری برای ترویج توسعه پایدار در چارچوب دستورکار ۲۰۳۰ پرداخته‌اند (Dai & Menhas, 2020; Campillo-Sánchez et al., 2021). برخی از محققان نیز رفتار اجتماعی و مسؤولانه‌ی ورزشکاران را در ارتباط با طبیعت و محیط‌زیست مورد بررسی قرار داده‌اند (Triantafyllidis & Darvin, 2021). تحقیقات داخلی نیز اثرات ورزش، اماکن ورزشی و رویدادهای ورزشی بر محیط‌زیست مورد توجه قرار داده‌اند هم‌چون مطالعه‌ی (سلطان حسینی و همکاران، ۱۳۹۳؛ اسدی دستجردی و حجتی‌پور، ۱۳۹۶). در این راستا برخی از محققان (زهتابیان و همکاران، ۱۳۹۴، خدادادی و همکاران، ۱۳۹۷ و آبیغی اصفهانی و همکاران، ۱۳۹۷) مدیریت منابع انسانی سبز، ورزش پاک و شاخص‌های مرتبط با آن را نظیر؛ بهینه‌سازی مصرف انرژی، بهره‌گیری از منابع انرژی پایدار، اصلاح سیستم تغذیه ورزشکاران با رعایت مسائل محیط‌زیست و در نهایت

محیط‌زیست ورزش در سال ۲۰۰۵ رخ داد که آغاز «دهه آموزش برای توسعه پایدار» سازمان ملل بود (Mallen, Stevens & Adam, 2011). از آن زمان تاکنون ادغام پایداری، آگاهی و عملکرد محیط‌زیستی بخشی از دنیای ورزش به‌شمار می‌رود. به طور کلی تأثیرات ورزش بر محیط‌زیست در دو بُعد قابل بررسی است: نخست کاهش اثرات محیط‌زیستی فعالیت‌های ورزشی (Trail & McCullough, 2020) و سپس بهره‌برداری از محبوبیت ورزش برای افزایش آگاهی از محیط‌زیست و پیشبرد اهداف توسعه‌ی پایدار (Casper et al., 2014; Casper & Pfahl, 2016; Dingle & Mallen, 2019; Dai & Menhas, 2020; Campillo-Sánchez et al., 2021). در این راستا ورزش در تمام اشکال و فعالیت‌های آن، با در اختیار داشتن قدرت رسانه‌ای قوی و علاقه‌مندان بی‌شمار از جمله تماشاگران، هواداران، سیاستمداران و به‌طور کلی اثر مستقیم و غیرمستقیم ورزش در زندگی آحاد جامعه، می‌تواند نقش بسیار ارزشمندی در نهادینه‌سازی فرهنگ و ارزش‌های محیط‌زیستی در جامعه داشته باشد. همچنین طرفداران، بازیکنان و مدیران ورزشی در این رویدادها می‌توانند به عنوان سفیران این حوزه، نقش مؤثری در نهادینه‌سازی فرهنگ محیط‌زیست در ورزش داشته باشند. نهادهای ورزشی که شیوه‌های دوستدار محیط‌زیست را به اشتراک می‌گذارند و ترویج می‌کنند، می‌توانند تأثیر مثبتی بر رفتار محیط‌زیستی مردم داشته باشند (Sato et al., 2017). به عنوان مثال، در سال ۲۰۰۶، کمیته بین‌المللی المپیک آیین‌نامه رفتار داوطلبانه ورزشکاران را منتشر کرد که بر مبنای آن ورزشکاران المپیک در جهت احترام به محیط زیست و مشارکت در فعالیت‌های ترویج توسعه پایدار ترغیب می‌شوند (Mallen et al., 2011). بر این اساس در سایه رویکردهای جهانی به مسأله محیط‌زیست و مفهوم پایداری، ورزش و رویدادهای ورزشی نیز می‌تواند زمینه‌ساز ترویج و اشاعه فرهنگ دوستدار محیط‌زیست تلقی گردند. اگرچه نهادینه‌سازی فرهنگ محیط‌زیستی در ورزش به عنوان موضوعی کلیدی مطرح شده است و حتی در دستورکار توسعه پایدار ۲۰۳۰ به عنوان یک فراهم‌کننده مهم توسعه پایدار گنجانده شده است (Yarmoliuk, 2019).

استفاده از سوخت سبز برای سیستم حمل و نقل پرداخته‌اند. بوژمهرانی و رضوی (۱۳۹۴) راهکارهای توسعه فرهنگ محیط زیستی در ورزش را در سه حیطه اصلی: (۱) آموزشی و پژوهشی، (۲) مدیریتی و ساختاری و (۳) فرهنگی و ملی دسته‌بندی نموده‌اند. اختیاری و همکاران، (۱۳۹۷) نیز با هدف تبیین مدل عوامل اثرگذار بر توسعه فرهنگ محیط زیست در ورزش، به نقش آموزش، پژوهش، مدیریت، ساختار، فرهنگ سازی و راهکارهای ملی به عنوان عوامل مؤثر بر توسعه فرهنگ محیط زیست در ورزش تأکید نموده است. به طور کلی نگاهی به پژوهش‌های پیشین نشان می‌دهد که مطالعات موجود عمدتاً بر مسائل محیط زیستی در برنامه‌ها، کمپین‌ها و ابتکاراتی که در بخش ورزش برای توسعه پایدار و صلح انجام می‌شود، تمرکز نموده‌اند، در این بین به نظر می‌رسد ظرفیت‌های فرهنگی موجود در ورزش و رویدادهای ورزشی، تا حدودی از دید محققان این حوزه مغفول مانده است. از آنجایی که بهره‌برداری بهینه از ظرفیت‌های ورزش و رویدادهای آن در ارتقاء فرهنگ محیط زیستی، مستلزم شناسایی مؤلفه‌های مؤثر بر آن در جامعه می‌باشد، مطالعه حاضر به دنبال پاسخگویی به این سوال می‌باشد که چه ظرفیت‌های در ورزش و رویدادهای ورزشی کشور برای نهادینه‌سازی فرهنگ محیط زیستی وجود دارد؟

مواد و روش‌ها

پژوهش حاضر از نظر جهت‌گیری فکری از نوع پژوهش ترکیبی (کیفی-کمی) از نوع متوالی-اکتشافی، از لحاظ گردآوری داده‌ها از نوع توصیفی-پیمایشی و از نظر هدف کاربردی است. در گام اول به منظور شناسایی عوامل مؤثر بر نهادینه‌سازی فرهنگ محیط زیستی در ورزش، از روش کیفی بهره‌گرفته شد. جامعه مورد مطالعه در بخش کیفی را صاحب‌نظران حوزه ورزش و محیط زیست تشکیل دادند که با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند ۲۵ نفر از آنان به عنوان نمونه مورد مطالعه قرار گرفتند. ملاک انتخاب افراد و نمونه‌ها، تخصص و آشنایی آن‌ها در دو حوزه ورزش و محیط زیست بود. بسیاری از آن‌ها در کمیته‌های تخصصی

ورزش و محیط زیست در فدراسیون‌های ورزشی، کمیته ملی المپیک و همچنین برخی از آنها در سازمان حفاظت محیط زیست مشغول فعالیت‌های مرتبط بودند. گردآوری داده‌ها با مصاحبه‌های نیمه ساختارمند فردی تا زمان رسیدن به اشباع داده صورت گرفت. در طی فرآیند مصاحبه‌های میدانی از هریک از افراد مورد مطالعه با توجه به تجارب و شناخت خود در حوزه تخصصی مربوطه، خواسته شد تا مسائل محیط زیستی مهم قابل طرح در رویدادهای ورزشی و ظرفیت‌های موجود در ورزش را تشریح کنند. تجزیه و تحلیل محتوای مصاحبه‌های میدانی نیز با استفاده از روش تحلیل محتوا با رویکرد استقرایی، انجام شد. بدین صورت که در فرآیند تحلیل داده‌ها، ابتدا مفاهیم استخراج، سپس مفاهیم مشترک در قالب مقوله‌ها گنجانده شدند. جهت تأییدپذیری و اطمینان‌پذیری از یافته‌های کیفی، علاوه بر خودبازبینی محقق^۱، در حین فرآیند جمع‌آوری و تحلیل داده‌ها، از بازبینی مشارکت کنندگان^۲ و تبادل نظر با خبرگان بهره‌گرفته شد. بدین صورت که بعد از کدگذاری، نظرات ایشان در اصلاح یا تأییدپذیری کدهای استخراجی از متن مصاحبه‌ها مورد استفاده قرار گرفت. در گام دوم (رویکرد کمی) تأثیر عوامل مختلف بر نهادینه‌سازی فرهنگ محیط زیستی در ورزش مورد ارزیابی قرار گرفت. جامعه آماری در بخش کمی شامل کارکنان دولت، اساتید دانشگاه، دانشجویان و سایر مشاغل مرتبط با ورزش و محیط زیست بود که با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی ساده تعداد ۴۱۲ نفر از آنان به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند. بیشترین افراد نمونه در بخش کمی در جنسیت مردان با ۵۹/۲ بیشترین درصد را به خود اختصاص دادند. دامنه سنی ۳۱ تا ۴۰ (۳۷/۴ درصد) و کمترین تعداد آن‌ها در دامنه سنی بالاتر از ۶۱ (۱/۹۴ درصد) قرار دارند. هم‌چنین افراد رشته تربیت‌بدنی (۴۰/۸ درصد) را شامل شدند. در زمینه تحصیلات بیشترین درصد کارشناسی ارشد (۳۶/۶۵ درصد) و ۳۴/۲ درصد نیز دکتری بودند. در مجموع ۵۹/۲ درصد (۲۴۴ نفر) از پاسخگویان دارای زمینه فعالیت ورزشی و یا اشتغال در حوزه ورزش بودند. در حوزه شغل کارکنان دولت با (۲۹/۹ درصد)؛

² Member checking

¹ Self-monitoring

مشاهده می‌شود تأثیرگذارترین عوامل بر نهادینه‌سازی فرهنگ محیط‌زیستی در ورزش به ترتیب مربوط به فضای مجازی، علاقه و تمایل مردم به محیط‌زیست سالم و پایدار، پیش بینی بودجه مناسب، اطلاع‌رسانی از طریق تیزرهای تبلیغاتی، برگزاری گردهمایی و همایش سالانه ملی و بین‌المللی و سیاست‌گذاری، اتخاذ استراتژی و ایجاد رویه‌های روشن می‌باشد. هم‌چنین توسعه معیارهای اخلاق پهلوانی در ورزش، کمترین رتبه را به خود اختصاص داد. در ادامه به منظور تعیین سهم هر یک از عامل‌ها در نهادینه‌سازی فرهنگ محیط‌زیستی، از تکنیک تحلیل عاملی استفاده شد. در این راستا جهت کسب اطمینان از مناسب بودن داده‌های گردآوری شده، از آزمون بارتلت و ضریب KMO استفاده شد (جدول ۳). مقدار KMO بدست آمده برابر ۰/۹۶۶ است که رضایت‌بخش بودن شاخص‌های انتخابی جهت استفاده از تکنیک تحلیل عاملی را نشان می‌دهد. آزمون کرویت بارتلت فرض مرتبط بودن داده‌ها را آزمون می‌کند که مقدار بارتلت نیز برابر با ۹۲۲۹/۱۵ به دست آمد که در سطح یک درصد معنی‌دار گردید. در مجموع نتایج بیانگر مناسب بودن داده‌ها جهت انجام تحلیل عاملی بود. بر اساس نتایج حاصل از تحلیل عاملی، چهار عامل استخراج شد. مطابق حاصل از یافته‌های جدول ۵، عامل انگیزشی - حمایتی با مقدار ویژه ۱۱/۶، ۲۰/۳۶ درصد از واریانس نهادینه‌سازی فرهنگ محیط‌زیستی در ورزش را به خود اختصاص داد. هم‌چنین عامل حکومتی - مدیریتی، فرهنگی - اجتماعی و سیاستی - حمایتی به ترتیب از مهم‌ترین عوامل مؤثر بر نهادینه‌سازی فرهنگ محیط‌زیستی در ورزش بودند. در مجموع این عوامل ۶۵/۶۶ درصد از واریانس نهادینه‌سازی فرهنگ محیط‌زیستی در ورزش را تبیین می‌نمایند. به منظور جداسازی عامل‌ها به صورت روشن‌تر از چرخش عاملی به روش واریماکس استفاده شده است که بار عاملی هر متغیر پس از چرخش عاملی در جدول ۴ ارائه گردیده است. بر اساس داده‌های مربوط به این جدول، بار عاملی که بیانگر همبستگی بین متغیرهای اصلی و عامل‌های مربوط به آن است در همه عامل‌های این جدول بالای ۰/۵ بدست آمده است که بیانگر معناداری بالای بارهای عاملی است.

اشتغال در زمینه ورزش؛ مربی و داور با (۳۵/۷ درصد) و سمت افراد در دانشگاه؛ مربی با (۳۵/۲ درصد) بیشترین درصد را به خود اختصاص دادند. ابزار اصلی مورد استفاده در بخش کمی پژوهش، پرسشنامه‌ی محقق ساخته بود که گویه‌های آن بر اساس نتایج بخش کیفی، بررسی مبانی نظری و مطالعات مرتبط و مصاحبه و اخذ نظرات صاحب‌نظران و فعالین حوزه‌ی ورزش و محیط‌زیست تدوین شد. در بخش کمی روایی محتوایی پرسشنامه پس از انجام اصلاحات و بهره‌مندی از نظر متخصصان، توسط تعدادی از اساتید و صاحب‌نظران مورد تأیید قرار گرفت. به منظور برآورد پایایی پرسشنامه نیز ضریب آلفای کرونباخ محاسبه شد. همانگونه که در جدول ۱ نشان داده شده است، ضریب آلفای کرونباخ برای تمامی مؤلفه‌ها در سطح قابل قبولی قرار دارد، به این ترتیب پایایی پرسشنامه مورد تأیید می‌باشد. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها در دو بخش آمار توصیفی و استنباطی از نرم افزار SPSS22 بهره‌گرفته شد. آمار توصیفی شامل میانگین، انحراف معیار، ضریب تغییرات و آمار استنباطی مورد استفاده در این تحقیق تحلیل عاملی اکتشافی بود.

جدول ۱- بررسی پایایی ابزار تحقیق

عامل	آلفای کرونباخ
عوامل حکومتی و مدیریتی	۰/۹۳۰
عوامل فرهنگی و اجتماعی	۰/۹۲۴
زیرساخت‌ها	۰/۹۰۸
رسانه	۰/۸۸۰
پایایی کلی پرسشنامه	۰/۹۶۸

مأخذ: یافته‌های تحقیق

نتایج

در این پژوهش نخست عوامل مؤثر بر نهادینه‌سازی فرهنگ محیط‌زیستی در ورزش از طریق مصاحبه‌های نیمه‌ساختارمند با صاحب‌نظران شناسایی گردید. بدین صورت که پس از پیاده‌سازی متن مصاحبه‌ها و مرور داده‌ها، مفاهیم حاصل از داده‌ها بر اساس تشابهات و تفاوت‌ها، در قالب ۲۹ مؤلفه دسته‌بندی شدند (جدول ۲). سپس به منظور اولویت‌بندی مؤلفه‌های شناسایی شده از ضریب تغییرات استفاده شد. همانطور که در جدول

جدول ۲- اولویت‌بندی عوامل مؤثر بر نهادینه‌سازی فرهنگ محیط زیستی در ورزش

اولویت	ضریب تغییرات	انحراف معیار	میانگین	مؤلفه‌ها
۵	۰/۲۶۶	۱/۰۷	۴/۰۴	سیاست‌گذاری، اتخاذ استراتژی و ایجاد رویه‌های روشن
۸	۰/۲۸۹	۱/۱۶	۴/۰۱	برنامه‌ریزی صحیح، دقیق و علمی
۳	۰/۲۳۷	۱/۲۱	۳/۶۹	پیش‌بینی بودجه مناسب
۲۵	۰/۳۸۲	۱/۲۸	۳/۹۰	آشنایی مدیران و مسئولین ورزش کشور با فرهنگ محیط‌زیستی
۱۷	۰/۳۱۲	۱/۱۸	۳/۷۷	ارتقاء مهارت مدیریت محیط‌زیستی در مدیران ورزشی
۹	۰/۲۹۲	۱/۱۲	۳/۸۳	فرهنگ‌سازی و آموزش نیروی انسانی در بخش ورزش کشور
۲۶	۰/۳۸۳	۱/۲۴	۳/۲۳	کنترل و نظارت بر فعالیت ورزشی وزارت ورزش و جوانان
۲۴	۰/۳۵۲	۱/۲۶	۳/۵۷	حمایت سیاسی مسئولان کشور
۱۶	۰/۳۰۵	۱/۱۵	۳/۷۶	هم‌افزایی اقدامات محیط‌زیستی بخش‌های ورزش در یک فرآیند سیستمی
۶	۰/۲۷۱	۱/۰۹	۴/۰۱	دیدگاه مردم نسبت به اهمیت محیط‌زیست و حفاظت از آن
۲	۰/۲۲۰	۰/۹۲	۴/۱۸	علاقه و تمایل مردم به محیط‌زیست سالم و پایدار
۱۰	۰/۲۹۳	۱/۱۲	۳/۸۱	دیدگاه مسئولین ورزش نسبت به اهمیت محیط‌زیست و حفظ آن
۱۹	۰/۳۱۴	۱/۲۲	۳/۸۸	اطلاع‌رسانی نسبت به اهمیت محیط‌زیست و حفظ آن
۱۸	۰/۳۱۳	۱/۲۰	۳/۸۴	برخورد مناسب با فعالین عرصه حفظ محیط‌زیست
۲۸	۰/۵۱۹	۱/۸۸	۳/۶۲	تدوین نظام جامع اخلاق محیط‌زیستی در ورزش
۱۱	۰/۲۹۵	۱/۱۰	۳/۷۰	همسو کردن مدیران و کارکنان ورزشی با اهداف توسعه پایدار
۲۹	۰/۶۴۱	۱/۱۳	۳/۵۵	توسعه معیارهای اخلاق پهلوانی در ورزش
۱۴	۰/۳۰۳	۱/۱۴	۳/۷۶	حضور فعال فدراسیون‌ها و هیات‌های ورزشی در ورزش کشور
۱۲	۰/۲۹۷	۱/۱۲	۳/۶۲	حرفه‌ای‌گرایی باشگاه‌های ورزشی در خصوص توسعه پایدار
۲۱	۰/۳۱۷	۱/۰۹	۳/۴۳	ساختاری منقطع وزارت ورزش و جوانان و سایر سازمان‌های ورزشی
۲۴	۰/۳۵۱	۱/۲۵	۳/۵۶	ارائه تسهیلات و مشوق‌های مالی و اعتباری و اعطای کمک‌های فنی و مشاوره‌ای به نهادهای ورزشی فعال در زمینه نهادینه‌سازی فرهنگ محیط‌زیستی
۲۲	۰/۳۲۹	۱/۱۹	۳/۶۱	استقبال افراد جامعه از طرح مسائل محیط‌زیستی در عرصه ورزشی
۴	۰/۲۶۰	۰/۹۹	۳/۸۰	اطلاع‌رسانی از طریق تیزرهای تبلیغاتی، برگزاری گردهمایی و همایش سالانه ملی و بین‌المللی
۲۷	۰/۴۶۳	۱/۱۶	۳/۵۸	ایجاد ساختار سازمانی (کمیت‌محیط‌زیست)
۲۰	۰/۳۱۴	۱/۱۷	۳/۷۲	نظام جامع اطلاع‌رسانی فعالیت‌های محیط‌زیستی در ورزش
۱۵	۰/۳۰۴	۱/۱۹	۳/۹۱	تأثیر صداوسیما
۱۳	۰/۳۰۲	۱/۰۸	۳/۵۷	تأثیر رسانه‌های نوشتاری
۷	۰/۲۷۳	۱/۰۸	۳/۹۵	تأثیر رسانه‌های دیداری و شنیداری
۱	۰/۲۱۸	۰/۹۲	۴/۲۱	تأثیر فضای مجازی

مأخذ: یافته‌های تحقیق

جدول ۳- نتایج آماره KMO و آزمون کرویت بارتلت

مقدار	آزمون
۰/۹۶۶	Kaiser - Meyer - Olkin
۹۲۲۹/۱۵	مقدار آماره محاسباتی
۴۳۵	کرویت بارتلت
۰/۰۰	سطح معنی داری

مأخذ: یافته‌های تحقیق

جدول ۴- تحلیل عاملی عوامل مؤثر بر نهادینه سازی فرهنگ محیط زیستی در ورزش

عامل	مؤلفه‌ها	بار عامل	مقدار ویژه	درصد واریانس	درصد واریانس جمعی
انگیزشی حمایتی	تأثیر رسانه‌های دیداری و شنیداری در خصوص نهادینه‌سازی فرهنگ محیط‌زیستی در ورزش کشور	۰/۷۴۹	۶/۱۱	۲۰/۳۶	۲۰/۳۶
	تأثیر صداوسیما در خصوص نهادینه‌سازی فرهنگ محیط‌زیستی در ورزش کشور	۰/۷۲۷			
	تأثیر رسانه‌های نوشتاری در خصوص نهادینه‌سازی فرهنگ محیط‌زیستی در ورزش کشور	۰/۶۵۹			
	اطلاع‌رسانی از طریق تیزرهای تبلیغاتی، برگزاری گردهمایی و همایش سالانه ملی و بین‌المللی	۰/۶۵۲			
	تأثیر فضای مجازی در خصوص نهادینه‌سازی فرهنگ محیط‌زیستی در ورزش کشور	۰/۶۴۶			
	ارائه تسهیلات و مشوق‌های مالی و اعتباری و اعطای کمک‌های فنی و مشاوره‌ای به نهادهای ورزشی فعال در زمینه نهادینه‌سازی فرهنگ محیط‌زیستی	۰/۶۴۱			
	فرهنگ سازی و آموزش نیروی انسانی در بخش ورزش کشور	۰/۶۳۳			
	نظام جامع اطلاع رسانی فعالیت‌های محیط‌زیستی در ورزش	۰/۵۸۲			
	حضور فعال فدراسیون‌ها و هیات‌های ورزشی در خصوص نهادینه‌سازی فرهنگ محیط‌زیستی در ورزش کشور	۰/۵۶۶			
	استقبال افراد جامعه از طرح مسائل محیط‌زیستی در عرصه ورزشی	۰/۵۱۶			
	برنامه‌ریزی صحیح، دقیق و علمی برای توسعه‌ی نهادینه سازی فرهنگ محیط‌زیستی در ورزش کشور	۰/۷۴۳			
	پیش بینی بودجه مناسب برای نهادینه سازی فرهنگ محیط‌زیستی در ورزش کشور	۰/۷۱۱			
	حکومتی مدیریتی	هم افزایی اقدامات محیط‌زیستی کلیه بخش‌های ورزش (وزارت ورزش، کمیته ملی المپیک، ادارات کل ورزش، فدراسیون‌ها و غیره) در یک فرآیند سیستمی	۰/۶۸۹	۶	۲۰/۰۲
ارتقاء مهارت مدیریت محیط‌زیستی در مدیران ورزشی		۰/۶۷۳			
آشنایی مدیران و مسئولین ورزش کشور با فرهنگ محیط‌زیستی		۰/۵۷۹			
همسو کردن دیدگاه مدیران و کارکنان ورزشی با اهداف توسعه پایدار		۰/۶۷۲			
ساختار منعطف وزارت ورزش و جوانان و سایر سازمان‌های ورزشی		۰/۶۴۷			
حرفه‌ای‌گرایی باشگاه‌های ورزشی در خصوص توسعه پایدار		۰/۶۴۱			
کنترل و نظارت بر فعالیت ورزشی وزارت ورزش و جوانان توسط سازمان حفاظت محیط‌زیست کشور		۰/۷۲۰			
فرهنگی اجتماعی	دیدگاه مردم نسبت به اهمیت محیط‌زیست و حفاظت از آن	۰/۷۱۶			
	علاقه و تمایل مردم به محیط‌زیست سالم و پایدار	۰/۵۸۶	۳/۸۸	۱۲/۹۵	۵۳/۳۴
	اطلاع رسانی نسبت به اهمیت محیط‌زیست و حفظ آن	۰/۵۶۶			
	برخورد مناسب با فعالین عرصه حفظ محیط-زیست	۰/۵۵۵			
	دیدگاه مسئولین ورزش نسبت به اهمیت محیط‌زیست و حفظ آن	۰/۷۹۹			
سیاستی حمایتی	سیاست‌گذاری، اتخاذ استراتژی و ایجاد رویه‌های روشن در مورد محیط‌زیست و ورزش در کشور	۰/۷۷۵	۳/۶۹	۱۲/۳۲	۶۵/۶۶
	حمایت سیاسی مسئولان کشور از مباحث نهادینه سازی فرهنگ محیط-زیستی در ورزش کشور	۰/۷۳۹			
	تدوین نظام جامع اخلاق محیط‌زیستی در ورزش	۰/۶۸۴			
	توسعه معیارهای اخلاق پهلوانی در ورزش				

مأخذ: یافته‌های تحقیق

بحث

از آنجا که نهادینه‌سازی، استمرار و فراگیری آن در جامعه مستلزم شناسایی و در نظر گرفتن زمینه‌ها و مؤلفه‌های مرتبط با آن می‌باشد، در مطالعه‌ی حاضر شناسایی عوامل مؤثر بر نهادینه‌سازی فرهنگ محیط‌زیستی در ورزش کشور مدنظر قرار گرفت. طبق نتایج به‌دست آمده این عوامل در قالب چهار عامل انگیزشی-حمایتی، حکومتی-مدیریتی، فرهنگی-اجتماعی و سیاستی-حمایتی شناسایی شدند. در میان عوامل شناسایی شده عامل انگیزشی-حمایتی بیشترین سهم را در نهادینه‌سازی فرهنگ محیط‌زیستی در ورزش، به خود اختصاص داد. اگر چه نقش رسانه در نهادینه‌سازی فرهنگ محیط‌زیستی در ورزش به طور خاص در مطالعات پیشین مدنظر قرار نگرفته است، با این حال نتایج مطالعات بسیاری حاکی از تأثیر مثبت رسانه‌های گروهی بر نگرش و انگیزش افراد می‌باشد. به گونه‌ای که رسانه‌های جمعی به مثابه بزرگراه‌های اطلاعاتی و پل ارتباطی تأثیرگذار بر افکار عمومی نقش مهمی در فرایند اطلاع‌رسانی، گفتمان‌سازی، آموزش، مشارکت اجتماعی و فرهنگ‌سازی ورزشی در جامعه دارند (خالدیان و همکاران، ۱۳۹۲). نتایج این مطالعه‌ی نیز بیانگر تأثیر قابل‌توجه رسانه‌های دیداری و شنیداری به ویژه صداوسیما در آموزش و فرهنگ‌سازی پیرامون محیط‌زیست و ورزش می‌باشد. بر این اساس می‌توان با بهره‌گیری از ظرفیت رسانه‌ها و برنامه‌سازی و تبلیغات مطلوب پیرامون آموزش و فرهنگ‌سازی، در جهت نهادینه‌سازی فرهنگ محیط‌زیستی در ورزش کشور، گام برداشت. با این حال ضمن بهره‌گیری از فضای اطلاع‌رسانی و تبلیغات پیرامون رویدادهای ورزشی و توجه به اطلاع‌رسانی از طریق تیزرهای تبلیغاتی، برگزاری گردهمایی و همایش سالانه ملی و بین‌المللی، نباید از نقش و تأثیر فضای مجازی در تغییر نگرش افکار عمومی و ایجاد انگیزه جهت حفظ محیط‌زیست و پرهیز از ایجاد آلودگی‌های محیط‌زیستی در طی فعالیت‌های ورزشی غافل شد. هم‌راستا با نتایج مطالعه‌ی (Dingle & Mallen, 2017, Dingle & Mallen, 2020; Graham et al., 2018؛ بوژمهرانی و رضوی، ۱۳۹۴؛ اختیاری و همکاران، ۱۳۹۷)، یافته‌های

مطالعه‌ی حاضر حاکی از نقش تأثیرگذار فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی در توسعه فرهنگ محیط‌زیستی در ورزش، می‌باشد. از سویی دیگر فعالیت‌های ورزشی به ویژه ورزش‌های مبتنی بر طبیعت، با فراهم کردن زمینه‌ی یادگیری تجربی و موقعیتی، نقش قابل‌توجهی در آموزش و کسب آگاهی‌های محیط‌زیستی خواهند داشت (Rosa & Carvalhinho, 2012). بر این اساس با توجه به اهمیت فرهنگ‌سازی و آموزش نیروی انسانی در بخش ورزش کشور از طریق اقداماتی مانند برگزاری برنامه‌های اردویی، طبیعت‌گردی و کوهپیمایی برای دانش‌آموزان و آموزش عملی به آن‌ها، ترویج سواد محیط‌زیستی از طریق رویدادها و فعالیت‌های ورزشی، می‌توان زمینه‌ی آموزش و افزایش آگاهی محیط‌زیستی نسل نوجوان و جوان را فراهم نمود. در این راستا نظام جامع اطلاع‌رسانی فعالیت‌های محیط‌زیستی در ورزش و اطلاع‌رسانی محیط‌زیستی برای برنامه‌ریزی پیرامون برگزاری رویدادهای مختلف، به عنوان یکی از پی‌نیازهای مهم حضور فعال فدراسیون‌ها و هیأت‌های ورزشی و استقبال افراد جامعه از این رویدادها، ضرورت دارد.

ارائه تسهیلات و مشوق‌های مالی و اعتباری و اعطای کمک‌های فنی و مشاوره‌ای به نهادهای ورزشی فعال در زمینه نهادینه‌سازی فرهنگ محیط‌زیستی نیز از جمله رهکارهای مؤثر در زمینه‌ی ارتقاء اهداف محیط‌زیست و ورزش و همسو کردن آن‌ها زمینه‌ی می‌باشد. از طرف دیگر ساختار حکومتی-مدیریتی کشور از جمله وزارت ورزش و جوانان و بازوان اجرایی آن در سطح کشور، با فراهم آوردن زمینه‌ها و شرایطی همچون لحاظ نمودن مفاهیم محیط‌زیستی در تدوین خط‌مشی‌های کلی ورزش، اختصاص بودجه به-ویژه برای فعالیت‌های حفاظت از محیط‌زیست و اجرای موافقت‌نامه همکاری با سازمان حفاظت محیط‌زیست، نقش بسزایی در ثبات، پایداری و فراگیر شدن رفتارهای مطلوب مرتبط با محیط‌زیست دارند. از این رو، به عنوان نظام هدایت‌کننده و تأثیرگذار در طراحی و اجرای برنامه‌های فرهنگی مرتبط با محیط‌زیست و ورزش کشور بایستی برنامه‌ریزی صحیح، دقیق و علمی برای توسعه‌ی نهادینه‌سازی فرهنگ محیط‌زیستی در ورزش کشور را مدنظر قرار

دهند. در این راستا پیش بینی بودجه مناسب برای نهادهای سازنده فرهنگ محیط زیستی در ورزش کشور، هم افزایی اقدامات محیط زیستی (وزارت ورزش، کمیته ملی المپیک، بخش های ورزش و ورزش، فدراسیون ها و غیره) در یک فرآیند ادارات کل ورزش، ارتقاء مهارت مدیریت محیط زیستی در مدیران سیستمی، آشنایی مدیران و مسئولین ورزش کشور با فرهنگ ورزشی، آشنایی مدیران و مسئولین ورزش کشور با فرهنگ محیط زیستی، همسو کردن دیدگاه مدیران و کارکنان ورزشی با اهداف توسعه پایدار، ساختار منعطف وزارت ورزش و جوانان و سایر سازمان های ورزشی، حرفه ای گری باسگاه های ورزشی در خصوص توسعه پایدار و کنترل و نظارت بر فعالیت ورزشی وزارت ورزش و جوانان توسط سازمان حفاظت محیط زیست کشور، از اهم اقدامات می باشد. در این راستا زهتابیان و همکاران (۱۳۹۴) با تأکید بر شاخص های رویداد ورزشی سبز، بهینه سازی مصرف انرژی، بهره گیری از منابع انرژی پایدار، اصلاح سیستم تغذیه ورزشکاران با رعایت مسائل محیط زیست و استفاده از سوخت سبز برای سیستم حمل و نقل را پیشنهاد نموده اند. آبیای اصفهانی و همکاران (۱۳۹۷) نیز مدیریت منابع انسانی سبز را به عنوان الگویی برای پایداری در سازمان های ورزشی معرفی نموده اند.

عامل فرهنگی و اجتماعی که در بسیاری از مطالعات پیشین نظیر اختیاری و همکاران (۱۳۹۷)، بدان اشاره شده است، یکی دیگر از عوامل مؤثر بر نهادهای سازنده فرهنگ محیط زیستی در کشور می باشد. با در نظر گرفتن این موضوع، ما روش های پروژه دیدگاه مردم نسبت به اهمیت محیط زیست و حفاظت از آن، علاقه و تمایل مردم به محیط زیست سالم و پایدار و اطلاع رسانی نسبت به اهمیت محیط زیست و حفظ آن از اثرگذارترین مؤلفه هایی است که بایستی مورد توجه قرار گرفته و در راستای بهبود آن ها اقدام گردد. با توجه به اینکه سیاست گذاری ها و برنامه ریزی های مختلف جوامع انسانی جهت تحقق توسعه پایدار صرفاً زمانی محقق می شود که ساختارهای فرهنگی و آموزشی لازم به عنوان مهم ترین عامل و پیش نیاز، بر بنیاد یک برنامه ریزی دقیق و اصولی به وجود آید (امینی و مشالهی، ۱۳۹۳)، نمی توان نقش عوامل سیاستی - حمایتی

را نهادهای سازنده فرهنگی نادیده گرفت. به عنوان مثال در رویدادهای بزرگ ورزشی مانند؛ بازی های المپیک، ارتباط بین میزبانی بازی ها و محیط زیست توسط عموم مردم و سیاست گذاران ایجاد می شود (Sonnenfeld, 2015). این موضوع مصداق مدیریت و سیاست گذاری محیط زیستی در رابطه با فعالیت های ورزشی است. با این حال، نقش سازمان ها و نهادهای ورزشی محلی و سیاست های دولتی مرتبط با ورزش و محیط زیست به ندرت مورد مطالعه قرار گرفته است (Sapkota & Neupane, 2021). با توجه به یافته های پژوهش سیاست گذاری، اتخاذ استراتژی و ایجاد رویه های روشن در مورد محیط زیست و ورزش در کشور، حمایت سیاسی مسئولان کشور از مباحث نهادهای سازنده فرهنگ محیط زیستی در ورزش کشور، تدوین نظام جامع اخلاق محیط زیستی در ورزش، از اهم اقداماتی است که باید در راستای نهادهای سازنده فرهنگ محیط زیست در ورزش کشور، مد نظر قرار گیرد. در برخی از کشورها همچون چین و اسپانیا ورزش به عنوان یک ابزار ضروری برای اجرای دستور کار ۲۰۳۰ توسعه پایدار شناخته شده است. دولت چین انواع مختلفی از اقدامات را تحت برنامه چین سالم ۲۰۳۰ برای دستیابی به اهداف توسعه پایدار مرتبط با سلامت از طریق ورزش و فعالیت بدنی معرفی کرده است (Dai & Menhas, 2020). دولت اسپانیا نیز با در نظر گرفتن توصیه های بین المللی در این زمینه، بر مشارکت دولت های محلی و سایر ذینفعان، در ارتقای تصمیم گیری های مرتبط با نقش ورزش در توسعه پایدار و محیط زیست تأکید نموده است (Campillo-Sánchez et al., 2021). در مجموع بر اساس نتایج مطالعه حاضر به منظور نهادهای سازنده فرهنگ محیط زیستی از طریق ورزش کشور لازم است نقش کلیه عوامل «انگیزشی - حمایتی»، «حکومتی - مدیریتی»، «فرهنگی - اجتماعی» و «سیاستی - حمایتی» در تقابل با یکدیگر مدنظر قرار گیرند. با توجه به کمبود مطالعات در این زمینه امید است که این مطالعه به غنی تر شدن ادبیات داخلی کمک نموده و سرخطهایی را برای انجام پژوهش های آتی در اختیار پژوهشگران قرار دهد. همچنین انتظار می رود نتایج پژوهش یاری رسان کلیه فعالین محیط زیست و ورزش در سطوح مختلف در جهت ارتقای توسعه پایدار در ورزش باشد.

منابع

۱. آیباعی اصفهانی، س.؛ حسنی، ع. و حسینی نیا. س.ر. ۱۳۹۷. مدیریت منابع انسانی سبز؛ الگویی برای پایداری در سازمان‌های ورزشی (مورد مطالعه: اداره کل ورزش و جوانان استان خراسان شمالی). نشریه مدیریت منابع انسانی در ورزش، دوره ۵، شماره ۲، صفحات ۳۰۹ تا ۳۲۸.
۲. اختیاری، ن.؛ عیدی، ح. و شعبانی مقدم، ک. ۱۳۹۷. تبیین مدل عوامل اثرگذار بر توسعه فرهنگ محیط زیست در ورزش. پژوهش‌های کاربردی در مدیریت ورزشی، دوره ۷، شماره ۲، پیاپی ۲۶، صفحات: ۵۷ تا ۶۷.
۳. اسدی دستجردی، ح. و حجتی پور، ع. ۱۳۹۶. تحلیل وضعیت بهداشتی-زیست‌محیطی اماکن ورزشی و رابطه آن با میزان مشارکت در فعالیت بدنی شهروندان استان‌های خراسان. مدیریت ورزشی، دوره ۹، شماره ۱، صفحات: ۷۱ تا ۸۳.
۴. امینی، م. و ماشاللهی، ز. ۱۳۹۳. جایگاه مغفول آموزش محیط زیست در کتب درسی (مطالعه موردی؛ کتب علوم و تعلیمات اجتماعی مقطع راهنمایی). مجله‌ی علوم تربیتی دانشگاه شهید چمران اهواز، دوره ۶، شماره ۲، صفحات ۲۸ تا ۵۹.
۵. بوژمهرانی، س. و رضوی، م. ح. ۱۳۹۴. راهکارهای توسعه فرهنگ زیست محیطی در ورزش، فصلنامه علمی پژوهشی مطالعات راهبردی ورزش و جوانان، دوره ۱۴، شماره ۲۹، صفحات ۱۲۹ تا ۱۴۲.
۶. خالدیان، م.؛ مصطفایی، ف.؛ صمدی، م. و کیا، ف. ۱۳۹۲. نقش رسانه‌های جمعی در توسعه ورزش. فصلنامه علوم تربیتی و روانشناسی مدیریت ارتباطات در رسانه‌های ورزشی (علمی)، دوره ۱، شماره ۲، صفحات ۴۸ تا ۵۵.
۷. خدادادی، م. ر.؛ عبدوی، ف. و پاشایی، س. ۱۳۹۷. مدل‌سازی ساختاری در تبیین مؤلفه‌های توسعه پایدار اماکن ورزشی بر محیط شهری، پژوهش‌های کاربردی در مدیریت ورزشی، سال هفتم، شماره ۳، صفحات ۱۱۳ تا ۱۲۵.
۸. زهتابیان، ن.؛ شجیع، ر. و قره، م. ع. ۱۳۹۴. مرور مطالعات انجام شده در مورد شاخص‌های رویداد ورزشی سبز، مجموعه مقالات اولین همایش ملی انجمن علمی مدیریت ورزشی، تهران: دانشگاه علامه طباطبائی.
۹. سلطان حسینی، م.؛ علیدوست قهفرخی، ا. فراهانی، ا. ۱۳۹۳. راهکارهای بررسی اثرات زیست محیطی و ترافیکی اماکن ورزشی شهر یزد بر محیط شهری آن. مطالعات مدیریت ورزشی، شماره ۲۴، صفحات ۱۵ تا ۳۰.
۱۰. سلطانی تیرانی، ف. ۱۳۷۸. نهادی کردن نوآوری در سازمان، چاپ اول، تهران: موسسه خدمات فرهنگی رسا.
۱۱. شعبانی مقدم، ک.؛ حسین آبادی، ب. و اختیاری، ن. ۱۳۹۶. ارتقای مسؤلیت زیست محیطی در رویدادهای ورزشی، دومین کنفرانس بین‌المللی پژوهش‌های کاربردی در تربیت بدنی، علوم ورزشی و قهرمانی.
۱۲. کوئن، ب. ۱۳۸۸. مبانی جامعه‌شناسی، ترجمه غلامعباس توسلی و رضا فاضل، چاپ اول، تهران: نشر سمت.
۱۳. ملک‌محمدی، ح. ر. و کمالی، ی. ۱۳۹۲. تحلیل نهادینه‌سازی سیاست‌گذاری توسعه پایدار در ایران: بررسی موانع و ارائه مدلی برای آن. فرآیند مدیریت توسعه، دوره ۲۶، شماره ۲، پیاپی ۸۴، صفحات ۱۶۱ تا ۱۸۶.
۱۴. ناصح، م. و جلالی فراهانی، م. ۱۳۹۴. اولویت‌های فرهنگی اجتماعی در طراحی خط مشی ورزش ملی. اولین همایش ملی انجمن علمی

- مدیریت ورزشی، تهران: دانشگاه علامه طباطبائی.
24. **Dingle, G. and Mallen, C. 2020.** Sport and education for environmental sustainability. in *Sport and Environmental Sustainability: Research and Strategic Management*. doi: 10.4324/9781003003694-13.
 25. **Giulianotti, R., Darnell, S., Collison, H. and Howe, P. D. 2018.** Sport for development and peace and the environment: The case for policy, practice, and research. *Sustainability (Switzerland)*, Vol.10, No. 7, pp: 1–15. doi: 10.3390/su10072241.
 26. **Graham, J., Trendafilova, S. and Ziakas, V. 2018.** Environmental sustainability and sport management education: bridging the gaps. *Managing Sport and Leisure*, Vol. 23, No. (4–6). doi: 10.1080/23750472.2018.1530069.
 27. **Kellison, T. B., Bunds, K. S., Casper, J. M. and Newman, J. I. 2017.** Public parks usage near hydraulic fracturing operations. *Journal of Outdoor Recreation and Tourism*, No.18, pp: 75–80. doi: 10.1016/j.jort.2017.02.006.
 28. **Ličen, S. and Jedlicka, S. R. 2020.** Sustainable development principles in U.S. sport management graduate programs', *Sport, Education and Society*, Vol. 0, No. 0, pp: 1–14. doi: 10.1080/13573322.2020.1816541.
 29. **Mallen, C., Stevens, J. and Adam, L. J. 2011.** A Content analysis of environmental sustainability research in a sport-related journal sample., *Journal of Sport Management*, Vol. 25, No. 3. doi: 10.1123/jsm.25.3.240.
 30. **Millington, B. and Wilson, B. 2016.** An unexceptional exception: Golf, pesticides, and environmental regulation in Canada. *International Review for the Sociology of Sport*, Vol. 51, No. 4, pp: 446–467. doi: 10.1177/1012690214526878.
 31. **Millington, R., Giles, A., Hayhurst, L., Van Luijk, N. and McSweeney, M. 2019.** Calling out" corporate redwashing: the extractives industry, corporate social responsibility and sport for development in indigenous communities in Canada. *Sport in Society*, Vol. 22, No. 12, pp: 2122–2140. doi: 10.1080/17430437.2019.1567494.
 32. **Millington, R., Giles, A., Van Luijk, N. and Hayhurst, L. 2021.** Sport for Sustainability? The Extractives Industry, Sport, and Sustainable Development',
 15. **Babiak, K. and Trendafilova, S. 2011.** CSR and environmental responsibility: Motives and pressures to adopt green management practices. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, Vol. 18, No. 1, pp: 11–24. doi: 10.1002/csr.229.
 16. **Bunds, K. and Casper, J. 2018.** Sport, physical culture, and the environment: An introduction. *Sociology of Sport Journal*, Vol. 35, No. 1, pp: 1- 1–7. doi: 10.1123/ssj.2018-0007.
 17. **Campillo-Sánchez, J. et al. 2021.** Sport and Sustainable Development Goals in Spain Javier review. *Sustainability (Switzerland)*, Vol. 13, No. 6, pp: 1–16. doi: 10.3390/su13063505.
 18. **Cantelon, H. and Letters, M. 2000.** Making of the Ioc Environmental Policy As the Third Dimension of the Olympic Movement. *International review for the sociology of sport*, Vol. 35, No.3, pp: 294–308.
 19. **Casper, J. M. and Pfahl, M. E. 2016.** Environmental Behavior Frameworks of Sport and Recreation Undergraduate Students. *Sport Management Education Journal*, Vol. 6, No.1, pp: 8–20. doi: 10.1123/smej.6.1.8.
 20. **Casper, J. M., Pfahl, M. E. and McCullough, B. P. 2014.** Intercollegiate sport and the environment: Examining fan engagement based on athletics department sustainability efforts.', *Journal of Issues in Intercollegiate Athletics*, No.7, pp: 65–91.
 21. **Dai, J. and Menhas, R. 2020.** Sustainable development goals, sports and physical activity: The localization of health-related sustainable development goals through sports in China: A narrative review. *Risk Management and Healthcare Policy*, No. 13, pp: 1419–1430. doi: 10.2147/RMHP.S257844.
 22. **Dingle, G. and Mallen, C. 2017.** Sport-environmental sustainability (sport-ES) education', in *Routledge Handbook of Sport and the Environment*, pp: 79–96. doi: 10.4324/9781315619514-6.
 23. **Dingle, G. and Mallen, C. 2019.** Sport-environmental sustainability (sport-ES) education. *Routledge Handbook of Sport and the Environment*. doi: 10.4324/9781315619514-6.

41. **Trendafilova, S., Babiak, K. and Heinze, K. 2013.** Corporate social responsibility and environmental sustainability: Why professional sport is greening the playing field. *Sport Management Review*, Vol. 16, No. 3, pp: 298–313. doi: 10.1016/j.smr.2012.12.006.
42. **Triantafyllidis, S. and Darvin, L. 2021.** Mass-participant sport events and sustainable development: gender, social bonding, and connectedness to nature as predictors of socially and environmentally responsible behavior intentions. *Sustainability Science*, Vol. 16, No. 1, pp: 239–253. doi: 10.1007/s11625-020-00867-x.
43. **World Meteorological Organization. 2020.** 2020 state of climate services (risk information and early warning systems. WMO-No. 1242, 9, p: 44. Available at: https://library.wmo.int/index.php?lvl=notice_display&id=21609#.XgWKsUf0mub.
- Journal of Sport and Social Issues, Vol. 0, No. 0, pp: 1–25. doi: 10.1177/0193723521991413.
34. **Ogunrinde, J. O. 2018.** Routledge Handbook of Sport and the Environment. *Journal of Sport Management*, Vol. 32, No. 5, pp: 486–487. doi: 10.1123/jsm.2018-0046.
35. **Rosa, P. F. and Carvalhinho, L. A. D. 2012.** Environmental education and nature-based sport: A critical reflection on the new paradigms of environmental education and the potential of sport as a teaching methodology. *Movimento*, Vol. 18, No. 3. doi: 10.22456/1982-8918.27564.
36. **Sapkota, J. B. and Neupane, P. 2021.** Sport for Development and Peace (SDP) Organisations and the Sustainable Development Goals (SDGs) of Nepal. *Global Social Welfare*, Vol. 8, No. 1, pp:47–58. doi: 10.1007/s40609-018-0129-5.
37. **Sato, S., Ko, Y., Kellison, T. B., Harada, M. and Bizen, Y. 2017.** Do Snow-Based Sport Participants Intend to Purchase Products from Environmentally Friendly Companies?. *Journal of Global Sport Management*, Vol. 2, No. 3, pp: 182–195. doi: 10.1080/24704067.2017.1350592.
38. **Sonnenfeld, D. A. 2015.** The Olympic Games and the Environment. *Contemporary Sociology: A Journal of Reviews*, Vol. 44, No.1, pp: 75–77. doi: 10.1177/0094306114562201z.
39. **Trail, G. T. and McCullough, B. P. 2020.** ‘Marketing sustainability through sport: testing the sport sustainability campaign evaluation model. *European Sport Management Quarterly*, Vol. 20, No. 2, pp: 109–129. doi: 10.1080/16184742.2019.1580301.

Identification and Analysis of Factors Affecting the Institutionalization of Environmental Culture in Sports

Kiyumars Moladoost^{1*}, Mohanna Shahmoradi²

1- Department of Agricultural Management, Faculty of Agriculture, Islamic Azad University (Science and Research Branch), Terhan, Iran.

2- Department of Agricultural Extension and Education, Faculty of Agriculture, Razi University, Kermanshah, Iran.

Abstract

This study aimed to identify the factors affecting the institutionalization of environmental culture in sports in a combined (sequential-exploratory) method, in two qualitative and quantitative steps. In the first step, to identify the factors affecting the institutionalization of environmental culture in sports, a qualitative method was used. The study population in the qualitative section consisted of experts in the field of sports and the environment (experts of specialized committees on sports and the environment in sports federations, the National Olympic Committee, and the Environmental Protection Organization) who used purposive sampling method of 25 Samples were studied. Data were collected through semi-structured individual interviews until data saturation was reached. Analysis of field interviews was performed using the content analysis method with an inductive approach. In the second step (quantitative approach), the effect of various factors on the institutionalization of environmental culture in sport was evaluated. The statistical population consisted of a small number of government employees, university professors, students, and other professions related to sports and the environment. Using simple random sampling, 412 of them were selected as the statistical sample. The data collection tool was a researcher-made questionnaire based on the results of the qualitative section. The content validity of the questionnaire was performed by expert assessors in the current field of study and also, its stability was confirmed using Cronbach's Alpha ($0.7 \leq \alpha$). Four factors, motivational-supportive, government-managerial, cultural-social, and policy-supportive, were extracted from analyzing the database on the Exploratory Factor Analysis method which supports 65.66% of the variance in the institutionalization of environmental culture in Sports in Iran. The media's impact on public opinion about environmental culture especially in Sports due to its power of informing and building discourse in society cannot be neglected.

Keywords: Environment and Sports, Sports and Culture, Institutionalization of Environment